

Fredrik Johansson
Nämndsekreterare
044-3093113
fredrik.a.johansson@skane.se

Program
Datum 2020-10-07
Version 2
Dnr 2020-POL000035

1 (5)

Beslut
Regionfullmäktige 2021-02-16 § 14

Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare

Bakgrund

Det är av största vikt att medborgarna har förtroende för Region Skåne. Förtroendet för den offentliga förvaltningen är en av de viktigaste faktorerna för legitimitet och hållbarhet i en politiskt styrd organisation. Viljan att gemensamt finansiera den offentliga verksamheten förutsätter att medborgare och företag litar på att skattemedlen används på ett ansvarsfullt sätt.

Region Skåne tillhandahåller ett varierat utbud av tjänster vilka utförs såväl av offentliga som privata utförare. Medborgarna måste kunna förutsätta att de tjänster som Region Skåne tillhandahåller håller en likvärdig kvalitet oavsett om de utförs i egen regi eller av en privat utförare.

Från och med den 1 januari 2015 återfinns i kommunallagen en bestämmelse som gör gällande att fullmäktige, regionfullmäktige för Region Skånes del, under varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare (kommunallagen 5 kap. 3 §).

Programmet ska ange hur uppföljning ska ske och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Programmet ska omfatta all verksamhet som utförs av privata utförare, det vill säga inte bara välfärdstjänster utan även till exempel infrastruktur. Syftet med programmet är att föra frågorna om uppföljning till en politiskt strategisk nivå och för att där fastslå grundkrav och omfattning, struktur och ansvar.

De nya bestämmelserna syftar till att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet och lyder enligt följande:

När skötseln av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare, ska kommunen eller regionen kontrollera och följa upp verksamheten (kommunallagen, 10 kap. 8§).

Om en kommun eller en region sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen eller regionen genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över (kommunallagen 10 kap., 9 §).

Regionfullmäktiges program

Detta program gäller för privata utförare men även för de verksamheter som agerar i konkurrens med privata utförare. Programmet innehåller följande:

- Mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Skåne.
- Hur uppföljning ska ske.
- Hur allmänhetens insyn i verksamhet som lämnats över till en privat utförare ska garanteras.

Definitioner

Region Skåne är *huvudman* för flertalet välfärdstjänster och har därigenom enligt lag ansvar för att tillhandahålla tjänster med tillfredsställande kvalitet till regionens medborgare. Region Skåne är huvudman för alla sina angelägenheter oavsett vem som är utförare.

Med en *privat utförare* avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet. Med en privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en sådan stiftelse eller förening som regionen bildat (kommunallagen 10 kap. 6-7§).

Privata aktörer kan bli utförare av en regional angelägenhet t.ex. genom att

- 1) vinna en offentlig upphandling enligt lag om offentlig upphandling (LOU), lag om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF), lag om upphandling av koncessioner (LUK) eller EU:s kollektivtrafikförordning
- 2) kvalificera sig för att ingå i ett valfrihetssystem enligt lag om valfrihetssystem (LOV)
- 3) ingå avtal enligt lag om läkarvårdsersättning, LOL
- 4) ingå avtal enligt lag om ersättning för fysioterapi, LOF
- 5) ingå avtal om idéburet-offentligt partnerskap, IOP
- 6) ingå hyresavtal

Begränsningar

Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare antogs första gången av regionfullmäktige 2016-04-26 § 30. Då programmet gäller upphandlad verksamhet kunde det inte få genomslag på gällande avtalsrelationer där villkoren redan var reglerade före regionfullmäktiges beslut. Likaså kan de revideringar som sker i föreliggande program inte få genomslag på befintliga avtalsrelationer. Krav som programmet lägger fast kan påverka förfrågningsunderlag och avtal i upphandlingar som genomförs efter att detta program har beslutats av regionfullmäktige.

Region Skåne har idag samverkansavtal enligt Lagen om Läkarvårdsersättning, LOL, och Lagen om ersättning för fysioterapi, LOF. De uppföljningar och den insyn som Region Skåne kan göra inom dessa två områden regleras genom lagstiftningarna för respektive ersättning. Det innebär att de inte är aktuella för detta program.

Mål och riktlinjer

Region Skåne övergripande mål är grundläggande även när privata utförare anlitas. Region Skånes övergripande mål fastställs av regionfullmäktige i budget och verksamhetsplan för innevarande år. För 2021 gäller följande övergripande mål:

- **Bättre liv och hälsa för fler**

Ett mål med utåtriktat fokus på de vi är till för – befolkning, patienter, brukare, resenärer, besökare, kunder, samverkanspartners, turister m.fl. Verksamheterna finansieras i huvudsak genom medborgarnas skattemedel och dessa ska användas på bästa möjliga sätt. Dialogen med medborgare, samarbetspartners och olika leverantörer ska fungera väl på alla nivåer. Företag ska välja etableringar i Skåne framför andra regioner i norra Europa.

- **Tillgänglighet och kvalitet**

Ett mer inåtriktat mål för vår egen organisation med fokus på våra verksamheter och hur våra interna arbetsprocesser fungerar. Genom att arbeta strategiskt med upphandling kan Region Skåne erbjuda bättre service och använda skattemedlen mer effektivt samtidigt som samhällsutvecklingen påverkas positivt.

- **Hållbar utveckling i hela Skåne**

Ett mål för hur våra verksamheter bidrar till en långsiktigt, hållbar utveckling och tillväxt i den egna organisationen och i Skåne. Upphandling är ett medel både för att frigöra resurser och för att främja en hållbar utveckling, avseende såväl miljö som sociala och etiska hänseenden.

- **Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet**

Ett mål för att attrahera, rekrytera, utveckla, motivera och behålla medarbetare i våra verksamheter. Region Skåne ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder meningsfulla, utvecklande och stimulerande arbeten. Medarbetarna ska bemötas med respekt och vara delaktiga i det ständiga förbättringsarbetet. Medarbetarna ska kunna bidra med sin kompetens i en öppen miljö, med åsikter, förslag och kritik.

- **Långsiktigt stark ekonomi**

Ett mål för en modern, konkurrenskraftig och hållbar ekonomi som möjliggör beredskap, utveckling och fortsatta satsningar i verksamheten. För att uppnå Region Skånes ovanstående mål är en god avtalsuppföljning en av många byggstenar. Region Skåne har riktlinjer för avtalsuppföljningen vilka finns att hitta i Region Skånes upphandlingspolicy. I denna står det att ingångna avtal ska följas upp. Uppföljningen ska utföras av utsedd avtalsförvaltare.

Uppföljning

När en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska Region Skåne kontrollera och följa upp verksamheten.

Uppföljning görs i huvudsak av följande skäl:

- för att säkra leveranser enligt avtal, kvantitativt och kvalitativt
- för att upptäcka avvikelser
- för att utveckla verksamheten
- för att möjliggöra allmänhetens insyn

Olika typer av uppföljning är aktuellt vid olika tidpunkter och beroende på verksamhet. Inom några av Region Skånes områden är uppföljning och tillsyn reglerat i lag, vilket styr vilken typ av uppföljning som är möjlig. I avtalen ska det säkras att utföraren biträder Region Skåne vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till Region Skåne, nationella register eller andra myndigheter.

Möjlighet till insyn kan avse information om:

- Verksamhetens kvalitet
- Personalen och deras villkor
- Miljö-, integrations- och jämställdhetsarbete
- Privata utförares ekonomi
- Ägarförhållanden
- Avvikelser

Privata utförares verksamhet ska i möjligaste mån följas upp på samma sätt som Region Skånes egen verksamhet. Ju mer beroende invånarna är av verksamheten desto större är kravet på uppföljning och kontroll.

Allmänhetens rätt till insyn

Region Skåne ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare.

Allmänheten ska kunna vända sig till Region Skåne för att ta del av information.

Utföraren ska lämna information när Region Skåne begär det. Informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Information som begärs in från privata utförare ska ha en koppling till den verksamhet som uppdraget avser. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas ut utan omfattande merarbete eller utan att strida mot lag eller annan författning.

Gällande avtal där enskilda personer kan välja utförare ska det finnas information att tillgå för allmänheten om samtliga utförare. Informationen ska

vara saklig, relevant, jämförbar och lättillgänglig. I dagsläget finns information för Region Skåne publicerad på www.1177.se

Ansvar

Regionfullmäktige uppdrar åt hälso- och sjukvårdsnämnden, kollektivtrafiknämnden, servicenämnden och psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden att ansvara för uppföljning och kontroll inom sina ansvarsområde samt svara för att detta regleras i de avtal/uppdragsbeskrivningar som träffas med utföraren.

Regionfullmäktige uppdrar åt hälso- och sjukvårdsnämnden, kollektivtrafiknämnden, servicenämnden och psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden att årligen rapportera en sammanfattad bedömning av uppföljningen, dess svårigheter och utvecklingen inom området.